

ශ්‍රී ලංකා ජාතික විද්‍යා සභාවේ ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය

එන්. සු. සාපා

පුස්තකාලයාධිපති, ජාතික විද්‍යා සභාව

ජාතික විද්‍යා සභාව එහි ප්‍රලේඛන හා තොරතුරු අංශය විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික තොරතුරු මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත්කර ඇත. ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය යනු වෙන් නමකර ඇති මෙම මධ්‍යස්ථානයේ මූලික අරමුණ වනුයේ විද්‍යාව හා තාක්ෂණය හා සම්බන්ධ වූ තොරතුරු එක්රැස් කිරීම, සැකසුම කිරීම හා ප්‍රචාරණය කිරීමයි.

මෙම තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය විසින් (අ) පුස්තකාල සම්පත් සංවර්ධනය (ආ) වෙනත් පුස්තකාල සමඟ සමායෝජන කිරීම හා (ඇ) තොරතුරු හා ප්‍රලේඛන සේවා සැපයීම ආදී කාර්ය මගින් එකී අරමුණ ඉටුකරගනු ලැබේ. සුපර්යාප්ත ග්‍රන්ථ; වාර සභරා සමහරයක් එක්රැස් කිරීමෙන් අනිකුත් පුස්තකාලවල සම්පත් ද්විගුණනය වන බැවින්, එබඳු එකතුවක් එක්රැස්කිරීමට මෙම මධ්‍යස්ථානය බලාපොරොත්තු නොවේ. ඒ වෙනුවට දේශීය පුස්තකාල සම්පත්වල දක්නට ඇති උෂ්ණත්වයන් සපුරාලීම උදෙසා, මෙමගින් වෙනත් පුස්තකාල මගින් ආවරණය නොකළ විෂය ක්ෂේත්‍රයන් පිළිබඳව අවධාරණය කරනු ලැබේ. තොරතුරු සංවර්ධනය කිරීම උදෙසා මධ්‍යස්ථානය විසින් විද්‍යා ප්‍රතිපත්ති, විද්‍යා අධ්‍යාපනය හා පරිසරය යනුවෙන් විශේෂ විෂය ක්ෂේත්‍රයන් තුනක් නම්කර ඇත. මෙම සමහරයට අමතරව තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය විසින්, වෙනත් දේශීය පුස්තකාල බොහොමයක නොමැති විමර්ශන ග්‍රන්ථ එකතුවක් වර්ධනය කිරීමටද යත්න දරනු ලැබේ.

තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය වෙනත් දේශීය විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික පුස්තකාලවල සහයෝගයද ඇතිව, ජාතික විද්‍යාත්මක තොරතුරු ජාලයක් ආරම්භ කර ඇත. මෙමගින් මෙරට ප්‍රචලිත තොරතුරු මූලාශ්‍රයන් වඩාත් පිරිමැසුම්දායක අන්දමින් උපයෝගී කරගැනීම සඳහා තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය හා වෙනත් පුස්තකාලවල තොරතුරු හුවමාරු කරගැනීමට හා සම්ප්‍රේෂණය කිරීමට උපකාරී වේ. එබැවින්, මෙම මධ්‍යස්ථානයේ තොරතුරු හා ප්‍රලේඛන සේවාවන් මධ්‍යස්ථානයේ පුස්තකාල සමහරයට පමණක් සීමා නොවේ.

මධ්‍යස්ථානයේ ප්‍රවර්තන කටයුතු සමහරක් හා එමගින් ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යාඥයන්ට සැලසෙන සේවා පහතින් දැක්වේ:—

ඒකාබද්ධ සුවිස:—

ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාලවල සම්පත් සමායෝජනය කිරීමේ අරමුණට අනුකූලව මධ්‍යස්ථානය විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික පොත් පිළිබඳ ඒකාබද්ධ සුවිසක් සම්පාදනය කිරීම ආරම්භ කර ඇත. මෙය වූ කලී ශ්‍රී ලංකාවේ එවැනිත් ක් සම්පාදනය කරනු ලැබූ ප්‍රථම අවස්ථාවයි.

දැනට පුස්තකාල 20 ක් පමණ ඒකාබද්ධ සුවිසේ අන්තර්ගත කිරීම සඳහා ඔවුන්ගේ නව ප්‍රකීර්ණ පිළිබඳ තොරතුරු මෙම මධ්‍යස්ථානයට එවනු ලබයි.

මෙරට ඇති විද්‍යාත්මක පොත් ලබාගත හැකි ස්ථාන දැක්වීම, අන්තර්-පුස්තකාල සංසරණය, ද්‍රව්‍ය ද්විගුණනය වැලැක්වීම ආදිය සඳහා මෙම ඒකාබද්ධ සුවිස උපකාරී වේ. සුවිසට එකතුකිරීම, ක්‍රමානුකූල සමහරාචක (කරන්ට සයන්ස් බුලටින්) පළකරනු ලබන දතර, මෙය සහභාගී පුස්තකාල අතර බෙදාහරිනු ලැබේ.

සංයුක්ත වාර සභරා සුවිස:—

මෙය වූ කලී ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල විසින් ප්‍රකීර්ණය කරනු ලබන විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික වාර සභරා පිළිබඳ මධ්‍ය සුවිසකි. ඒකාබද්ධ සුවිසෙහි ප්‍රකීර්ණය කරන ලද ග්‍රන්ථ අන්තර්ගත කරනු ලබන අතර සංයුක්ත සුවිසෙහි, වාර සභරා අන්තර්ගත වේ. මෙය සම්පාදනය කරනු ලබන අතර ලෙහදීම නිකුත් කරනු ලැබේ.

විද්‍යාත්මක තොරතුරු අනුක්‍රමණීකාකරණය:—

දේශීය විද්‍යාත්මක තොරතුරු අනුක්‍රමණීකාකරණය කිරීම තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය විසින් ආරම්භ කරන ලද ආදිම සේවාවන්ගෙන් එකකි. ජාතික විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික තොරතුරු නිෂ්පාදනය වාර්තාගත කිරීම හා විශ්ලේෂණය කිරීම මෙම සේවාවේ ප්‍රධාන අරමුණ වේ. මෙම තොරතුරු ක්‍රමානුකූල සභරාවක (ශ්‍රී ලංකා සයන්ස් ඉන්ඩෙක්ස්) ආකාරයෙන් නිකුත් කරනු ලැබේ.

වාර සභරා ලිපි, සම්මන්ත්‍රණ වාර්තා, පර්යේෂණ වාර්තා, සුවන්පත් ලිපි ආදියට විශේෂ අවධාරණය දක්වමින් සියලු වර්ගවල ප්‍රකාශිත හා අප්‍රකාශිත ලේඛන අන්තර්ගත කළ හැකිවන අයුරු තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය විසින් ජාතික අනුක්‍රමණීකාකරණ සේවය සැලසුම කර ඇත.

වාර්තා තැන්පතු:—

ජාතික විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික වාර්තා තැන්පතුව ස්ථාපනය කිරීමේ කටයුතු දැනටමත් ආරම්භ කර ඇත. විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික ආයතන මගින් නිකුත් කරන ලද පර්යේෂණ හා සංවර්ධන වාර්තා, සම්මන්ත්‍රණ හා සම්මේලන ලේඛන හා නොයෙකුත් පර්යේෂකයන් විසින් සකස්කරන ලද වාර්තා ආදිය මෙම එකතු වෙහි ඇතුළත් වේ.

ඒ ඒ ආයතන මගින් මෙම කාර්යය සඳහා පත්කර ඇති සමායෝජක නිලධාරීන් 100 කට අධික සංඛ්‍යාවක් මගින් විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික ආයතන විසින් නිකුත්කර ඇති වාර්තා මධ්‍යස්ථානයට එවනු ලැබේ.

අන්තර්-පුස්තකාල සංසරණය:—

කියවීම ද්‍රව්‍ය සංසරණය කිරීම තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය මගින් මෙරට විද්‍යාඥයන්ට සලසනු ලබන එක් සේවාවකි. තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය සංසරණය කිරීමේ කාර්යය උදෙසා වෙනත් පුස්ත

කාලවලින් ද පොත් ලබාගැනී පාඨකයා සාමාජිකයකු වන්නාවූ පුස්තකාලයේ මගින් අන්තර්-පුස්තකාල සංසරණ ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් කළ යුතුය. පුස්තකාල 25 කට අධික සංඛ්‍යාවක් අන්තර්-පුස්තකාල සංසරණ පහසුකම් මෙම මධ්‍යස්ථානයට පිරිනමා ඇත.

ඡායා-පිටපත් සේවා (මෙරට ලබාගත හැකි ප්‍රකාශන):—

තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය විසින් තුලනාත්මකව අඩු මිලගණන්වලට ප්‍රේෂණය කළ ඡායා පිටපත් සැපයීමට භාරගනු ලැබේ. පිටපත් කිරීම සඳහා මුද්‍රේ ප්‍රේෂණය සේවිම හා ලබාගැනීමද මෙම සේවයට ඇතුළත් වේ. ඡායා පිටපත් සඳහා ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් කළයුත්තේ තැපැල් මගින්ය.

ඡායා-පිටපත් ලබාගැනීමේ සේවය (මෙරට ලබාගත නොහැකි ප්‍රේෂණ):—

ප්‍රේෂණය කළ පිටපත මෙරට ලබාගත නොහැකිවිටදී තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය විදේශීය මූලාශ්‍රයන්ගෙන් ඒවායේ ඡායා පිටපත් ලබාගැනීමට උත්සාහ කරයි. අතිමහත් වාර සහරා හා වාර්තා එකතුවක් සතුව පවත්නා බ්‍රිතාන්‍ය සංසරණ පුස්තකාලය (British Lending Library) ඡායා පිටපත් ලබාගැනීමේ කටයුත්ත සඳහා තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය විසින් කෝරාගෙන ඇත. මෙම සේවය සඳහා ලංකාවේ මුදලින් තොරතුරු මධ්‍යස්ථානයට මුදල් ගෙවිය හැකිය.

පාරිසරික තොරතුරු සේවා:—

පරිසරයේ විවිධ මූහුණුවර පිළිබඳ පර්යේෂණයෙහි හා අධ්‍යයන යෙහි නියුතු විද්‍යාඥයන්ගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය විසින් පාරිසරික තොරතුරු සේවාවක් ආරම්භ කර ඇත. ඒ ඒ විද්‍යාඥයන්ගේ ලැදියාවන් අගයුම් කිරීම පිණිස තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය විසින් තොරතුරු අවශ්‍යතා පිළිබඳ සමීක්ෂණයක් පවත්වනු ලැබේ. මෙම විද්‍යාඥයන්ට ඔවුන් ලැදියාව දක්වන ක්ෂේත්‍රයන් හා අදාල වූ තොරතුරු සපයනු ලැබේ.

ප්‍රවේශන සේවයක් වන එන්වයරන්මන්ටල් ඇක්විසිෂන්ස් (Environmental Acquisitions) නම වූ සහරාව පළ කිරීමෙන් පසු අදාල ක්ෂේත්‍රයන්හි විද්‍යාඥයන් අතර බෙදහරිනු ලැබේ.

වාර්ෂික වාර්තා:—

විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික ආයතනවල වාර්ෂික වාර්තා පිළිබඳ සංවිධානාත්මක සම්බාරයක් පවත්වා ගැනීම, තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය සතු එක් කාර්යයකි. මෙම එකතුවෙහි විවිධ ආයතනවල වාර්ෂික වාර්තා 500 කට අධික සංඛ්‍යාවක් දැනට ඇත.

පුස්තකාල සේවා:—

ඉහත සඳහන් විෂය තොරතුරු සේවා හැරුණු විට තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය මගින් එහි සාමාජිකයන්ට සාමාන්‍ය පුස්තකාල සේවා වන් සලසනු ලැබේ. තොරතුරු ගවේෂණ, ශුන්ථ නාමාවලීන් සමපාදනය හා විමර්ශන සේවා සැපයුම මින් සමහරකි.

ප්‍රකාශන:—

තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය මගින් අවසාන ප්‍රකාශන හා නීතිපතා පළ කෙරෙන ප්‍රකාශන ගණනාවක්ම පළකරනු ලැබේ. මධ්‍යස්ථානය මගින් පළකරනු ලබන ප්‍රේෂණ හැරුණු විට, ජාතික විද්‍යා සභාවේ වෙනත් ප්‍රකාශනද තොරතුරු මධ්‍යස්ථානයෙහි විකිණීමට හෝ විමර්ශනය සඳහා හෝ තබා ඇත. මෙබඳු ප්‍රේෂණ පහතින් දැක්වේ:

(අ) තොරතුරු සහරා:—

- ශ්‍රී ලංකා විද්‍යා අනුක්‍රමණිකාව (Sri Lanka Science Index)
- ප්‍රවර්තන විද්‍යා සහරාව (Current Science Bulletin) ප්‍රවේශන
- පරිසරික ප්‍රතිග්‍රහණ (Environmental Acquisitions) ප්‍රවේශන

(ආ) නිර්දේශිකා:—

- විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික සේවා පිරිස් නාමාවලිය — 1974. (Directory of Scientific & Technical Personnel)
- පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති නාමාවලිය (Directory of Scientific Research Projects) — 1970 — 73

ශ්‍රී ලංකාවේ පර්යේෂණ ආයතන පිළිබඳ නාමාවලිය (Directory of Scientific Research Institutions in Sri Lanka — 1976)

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රවර්තන විදේශීය විද්‍යාත්මක සහරා (Current Foreign Science Serials in Sri Lanka) — 1975.

ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික වාර සහරා (Sri Lanka Scientific & Technical Periodicals Directory)

ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාලවල ඇති සාරාංශ හා අනුක්‍රමණිකා සේවා (Union List of S & T Abstracting and Indexing Services in Sri Lanka Libraries.)

ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික පුස්තකාල නාමාවලිය (Directory of Scientific & Technical Libraries in Sri Lanka)

(ඇ) සම්මන්ත්‍රණ වාර්තා:—

- ශ්‍රී ලංකාවේ පරිසර කළමනාකරණය විද්‍යා ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රම සම්පාදනය මිනිසා හා පරිසරය
- යුර්ය බල ශක්තියෙන් විශ්ලිතව විධි ශාස්ත්‍රය

(ඈ) වාර සහරා:—

- ජාතික විද්‍යා සභාවේ ජර්නලය (අර්ධ වාර්ෂික) විද්‍යාව (ප්‍රවේශන)

අනාගත සේවා:—

අනාගතයේ පහත සඳහන් සේවා සපුරාලීමට තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය සැලසුම් කර ඇත.

- (අ) ප්‍රේෂණ බලපත්‍ර ලබාගැනීමේ සේවා: පුස්තකාල හා පුද්ගලිකව විද්‍යාඥයන් විසින් විදේශීය ප්‍රේෂණ බලපත්‍ර හා අදාල තොරතුරු සැපයීම.
- (ආ) පරිවර්තන ලබාගැනීම:— ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් කළ විට විදේශ සහරාවල විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික ලිපිවල පරිවර්තන ලබාගැනීම.
- (ඇ) පරිවර්තන මණ්ඩලය:— විද්‍යාත්මක ලිපි ප්‍රේෂණ පරිවර්තනය කිරීම සඳහා පරිවර්තන මණ්ඩලයක් පත්කිරීම.
- (ඈ) ශ්‍රවණ දායක සේවා:— අනිකුත් පුස්තකාලවලටද පාවිච්චි කළ හැකි පන පරිදි තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය විසින් ශ්‍රවණ දායක ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීම.
- (ඉ) අභ්‍යාස සේවා:— තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය පුස්තකාල සේවක පිරිස්වලට කාර්ය නියුතු පුහුණුව ලබා දෙනු ඇත.